

MUSIAD

GIDA TARIM VE HAYVANCILIK SEKTÖR KURULU

SAĞLIKLI GIDA ÜRETİM VE TÜKETİM PROJESİ

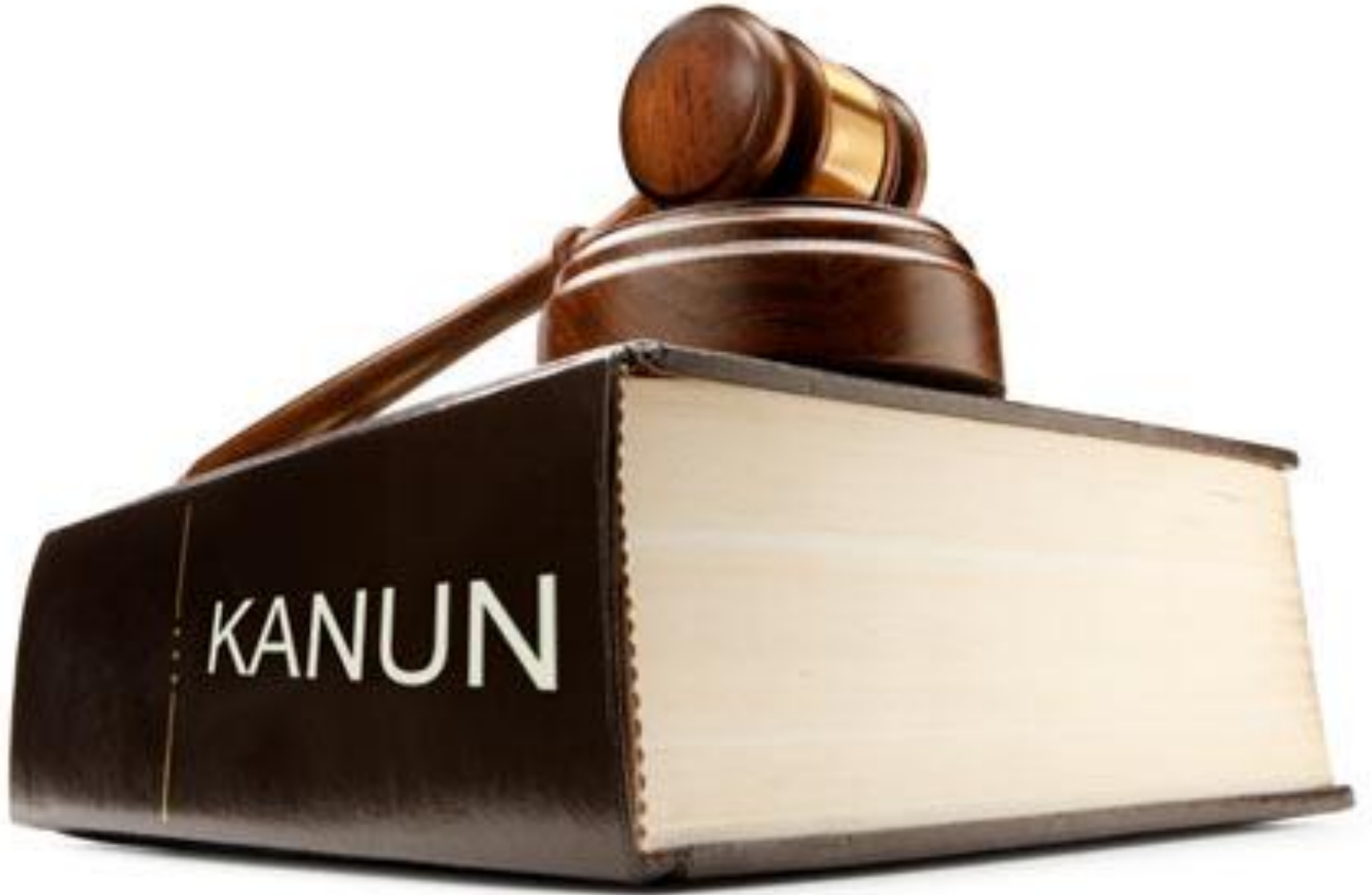
19 TEMMUZ 2016

PROJENİN AMACI

- ✓ Halihazır uygulamada olan üreticiye yönelik Denetim, Ceza, İFŞA vb. yöntemlerin uygulanması tüketicinin sağlıklı gıda teminini tam olarak karşılamamaktadır.
- ✓ Gönüllülük ilkesini esas alarak ve de KOSGEB desteği ile üreticilerin son ürünü piyasaya vermeden önce, yeniden belirlenecek TGK asgari sağlık kriterlerinin analiz edilerek sağlık yönünden uygun ürünlerin tüketiciye sunulması amaçlıdır.
- ✓ Projenin ana prensibi, üretici firmalara ilave mali yük getirmeden tüketici talebinin yansımaları ile teşvik edilerek son ürün **Üretim Uygunluk Analizleri'nin** yapılmasıdır.
- ✓ Yeniden belirlenecek TGK sağlıklı üretim uygunluk parametrelerinin, analiz sonuç raporu resmi gıda kontrolörleri tarafından üretim/satış noktalarında yeterli kabul edilip bu durumdaki gıdalardan ayrıca Bakanlık analizi için numune alınmamasıdır.

- ✓ Üretim Uygunluk Analizi yaptırılmayan gıdalardan ise numune alınmasının devam etmesi durumunda perakende sektörü ile son ürün satış noktalarının üreticiden her parti ürün için TGK Sağlıklı Üretim Uygunluk Analiz Raporu talebi isteğe bağlı olarak artış gösterecektir. Resmi denetim analizlerine ilave yöntem olarak sunulacak bu uygulamadan dolayı sektörden tepki gelme olasılığı minimum düzeyde kalarak devlet otoritesi tarafından bir dayatma şeklinde algılanmayacaktır.
- ✓ Bizim bu projede yeni isimlendirmesiyle **“Üretim Uygunluk Analizleri”** TGK tebliğlerine ilave tebliğ olarak ürünlerin mikrobiyal, toksik, kimyasal vb. piyasaya verilmeden önce asgari yapılması gereken sağlık parametrelerinin belirtilmesidir.

- ✓ **Türk Gıda Kodeksi Sağlıklı Gıda Üretim Analiz Kriterleri Tebliği:** Mevcut ürün ile mikrobiyolojik vb. özel kriterler tebliğlerinde geçen analiz parametrelerinden risk değerlendirmesi yapılarak tüketici sağlığını olumsuz etkileyen parametrelerin belirlenerek hazırlanmış olan TGK Tebliği'dir.
- ✓ **Üretim Uygunluk Analizleri:** TGK Sağlıklı Gıda Üretim Analiz parametrelerine göre üreticinin talebi üzerine GTH Bakanlığı'nca yetkilendirilmiş numune alım personeli ile Gıda Kontrol Laboratuvarı tarafından yapılan ve sonuçları GGBS'ye girilen analizlerdir.
- ✓ **Gıda Numune Alım Personeli:** Gıda Kontrol Laboratuvarı yönetmeliğinde belirtilen meslek mensuplarına GTH Bakanlığı'nca verilecek eğitim sonunda yetkilendirilen sertifikalı personeldir.

- ✓ 5996 sayılı Gıda Kanunu'nda değişiklik gerekmemektedir.
- ✓ GTH Bakanlığı İl ve İlçe Müdürlükleri'nde görev yapan resmi gıda kontrolörleri uygulama talimatına ek madde ilave edilmesiyle; perakende ve son ürün satış noktalarından numune alması gerekliliğini değerlendirdiği gıdanın STT ve parti seri numarasına örtüşmesi kaydıyla TGK Sağlıklı Gıda Üretim Uygunluk Analizleri'nin kopyası beyan edildiğinde ve resmi gıda kontrolörü tarafından GGBS'den doğrulandığında sonuçları uygun olanlar için risk olmadığı değerlendirilmeli ve şikayet, şüphe, fiziki görünüm bozukluğu vb. durumlar, istisna olmak kaydıyla numune alınmaması yönünde karar verilmelidir.

- ✓ Mevcut yönetmeliklerdeki Gıda Kontrol Laboratuvar Yönetmeliği'ne ilaveler yapılmalı ve " Üretim Uygunluk Analizi" tanımlanarak ilave edilmelidir ayrıca hali hazır uygulamada olan özel istek analizlerine devam edilmelidir.
- ✓ Laboratuvar yönetimlerinin olası maddi hataları ile fiyat indirme vb. olumsuzluklarıyla karşılaşılabilmesi için Gıda Kontrol Laboratuvar Yönetmeliği'ne noterlik mevzuatının yetkilendirme bölümleri model alınmalı bu tür hataları önleyici değerlendirilecek maddeler Gıda Kontrol Laboratuvar yönetmeliğine dahil edilmelidir.

TÜKETİCİ KAZANIMLARI

TÜKETİCİ KAZANIMLARI

- ✓ Üretim anında bulunan olası olumsuzluklar ürünün tüketiciye ulaşmadan, özetle tüketilmeden günlük tüketilen (STT'si çok kısa olanlar) gıdaların dahil olacağı geri çekme işlemleri başlamadan piyasaya verilmesi engellenecektir.
- ✓ İFŞA uygulaması tüketiciyi korumadığı gibi tüketildikten sonra firmanın ceza alması, sonuçların ortalama 6 ay gibi bir süre sonra yayınlanması tükettiği ürünlerden dolayı tüketici sağlığı koruma anlamında gerçekçi bir yöntem olmadığı zaman içinde anlaşılmıştır.
- ✓ Medyadan takip edildiği üzere taklit ve tağşiş yapan ile uygunsuz üretim yapan firmaların tespiti sonucunda Yüzbin TL para cezası ile bir yıl kapama gibi ağır cezalar getirilmesi planlansa da tüketicinin sağlıksız gıdayı tükettikten sonra oluşması durumunu ortadan kaldırmayacaktır.

ÜRETİCİ KAZANIMLARI

ÜRETİCİ KAZANIMLARI

- ✓ Piyasada gönüllülük ilkesine göre yapılan bu yeni yaklaşım sonucunda isteğe bağlı olarak sağlıklı gıda üretiminde artış göstereceği değerlendirilmektedir. TGK Sağlıklı Üretim Uygunluk Analizi yaptırmayan üretici sayısının minimum seviyeye ineceği değerlendirilmektedir.
- ✓ Üretici olası şikayet vb. durumlarda yapılacak resmi denetim analizlerinde önceden üretim uygunluk analizi yaptırdığından sağlık parametreleri yönünden bilinçli üretim yaptığı için kendisini güvenli hissedecektir.

LABORATUVARLARIN SİSTEMDE AKTİF HALE GETİRİLMESİ

LABORATUVARLARIN SİSTEMDE AKTİF HALE GETİRİLMESİ

- ✓ TGK Sağlıklı Üretim Uygunluk Analizi olmayan ürünlerden alınan denetim numunelerinin resmi gıda kontrolör tarafından, analizleri halihazır uygulamada olduğu üzere Bakanlık İl Kontrol Laboratuvarları'nda yapılmaya devam edilmelidir.
- ✓ Ücreti firma tarafından karşılandığından ve de kamu ile özel laboratuvarların fiyat listesi birlikteliği olduğundan olası uygunsuz rapor edilen sonuçların itiraz analizleri de il bazında GTH Bakanlığı'nca yetkilendirilmiş özel laboratuvarlara gönderilmelidir.
- ✓ Kuvvetler ayrılığı prensibi gereğince UGRL'nin şuanki organizasyon yapısı Gıda Kontrol Genel Müdürlüğü bünyesinden alınıp doğrudan müsteşara bağlanmalı, İl Kontrol düzeyindeki işlemleri yapmayarak asıl işlevi olan laboratuvarların teknik denetimi, metot üretme, itiraz durumundaki şahit numunelerin nihai analiz ve sonuçların değerlendirilmesi, yeterlilik testleri gibi üst düzey laboratuvar çalışmaları yapması gerekmektedir.

LABORATUVARLARIN SİSTEMDE AKTİF HALE GETİRİLMESİ

- ✓ Laboratuvarların iş yükü artacağından yenilerinin açılması ve yetkilendirilmesi gündeme gelmekle birlikte laboratuvar yönetmeliğinde belirtilen meslek mensuplarının istihdamı artacaktır.
- ✓ GTH Bakanlığı bünyesindeki İl Gıda Kontrol Laboratuvarları'nın Resmi Denetim numune analizlerinin azalması ile Üretim Uygunluk Analizleri'nin artmasına bağlı olarak iş yükü azalmakla birlikte kamu laboratuvarlarının döner sermaye kaynaklarının kullanımı da azalacaktır.
- ✓ Yapılacak yeterlilik testleri ile laboratuvar karşılaştırma analizleri sonuçları makul seviyenin dışında çıktığı kanaati oluştuğunda laboratuvar teknik sorgulamaya tabi tutularak metot validasyon, yeterlilik testleri, akreditasyon yapılanması ve özellikle kasten ve/veya yapılmadan analiz sonuçları rapor edildiği takdirde laboratuvarların kapatılmasına kadar olan kademeli cezalar uygulanmalıdır.

PROJE İŞLEYİŞİ VE KAZANIMLAR

PROJE İŞLEYİŞİ VE KAZANIMLAR

- ✓ Numune Alımı: Laboratuvar Teknikeri, laboratuvar ve gıda ile ilgili ve Gıda Kontrol Laboratuvar Yönetmeliği'nde belirtilen branşlardaki mesleklerden ön lisans (tekniker) ve lisans eğitimi almış personelin bakanlıkça numune alma eğitimi verilmesi ile yapılacak sınav sonucunda yetkilendirmesi (gerekirse yeminli mali müşavir modeli) sonucunda laboratuvarların sadece üretim sonunda depolanan veya piyasaya sunulan son ürünün analizi için usulüne uygun numune alınması ve uygun şartlarda laboratuvara taşınması hizmetinin uygulanmasıdır.
- ✓ Üretici firma STT ile parti numarasını esas alarak ve her parti için ayrı ayrı, yeni çıkarılacak TGK Sağlıklı Üretim Uygunluk Analizleri'ni yaptırmalı ve tüketim öncesi nihai satış noktasına bir nüshasını (kopyasını) teslim etmelidir. Yaptıracağı analizlerin laboratuvarını kendi seçmeli Bakanlık İl Kontrol Laboratuvarları veya Bakanlıkça yetkinlik verilen mülkiyeti özel laboratuvarlar (Bakanlıktan kuruluş ve faaliyet izni almayan TÜBİTAK, TSE, Üniversite vb. kuruluşlar hariç) yetkilendirilmelidir.

PROJE İŞLEYİŞİ VE KAZANIMLAR

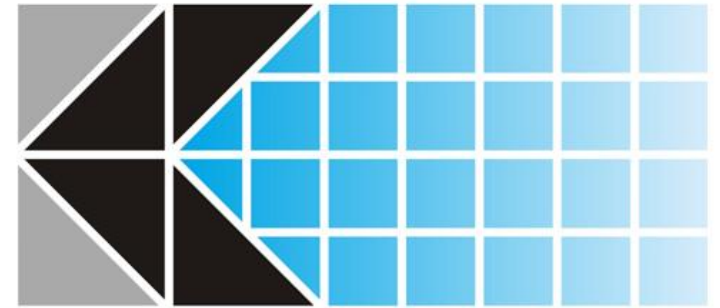
✓ TGK Sağlıklı Gıda Üretim Uygunluk Analizleri'ni yapan yetkili laboratuvar; analiz sonuçlarını aynı gün içinde GGBS (Gıda Güvenliği Bilgi Sistemi)'ye girmelidir. Zehirlenme, hastalık yayılma riski, zoonoz hastalıklar vb. halk sağlığını tehdit edici acil koduyla sonuçlar firmanın üretim yaptığı GTH İl ve/veya İlçe Müdürlüğü'ne ve üretici firma yetkililerine telefonla bildirilir ve anında sonuçlar GGBS'ye (acil kodla girme ile resmi makamlara uyarı verme yazılım altyapısı hazırlanmalı) girilerek piyasaya verilmesinin durdurulması sağlanır.

✓ Yıllara bağlı olarak resmi gıda kontrolleri TGK Sağlıklı Gıda Üretim Uygunluk Analizlerinin çok yaygın olarak yapılması durumunda denetim numunesi alınmasında numune bulamama noktasına gelindiğinde; TGK Sağlıklı Gıda Üretim Uygunluk Analizleri olan numuneler resmi gıda kontrolörler tarafından alınmaya başlanması talimatı verilerek üretici firma numune alma ve taşımada yetkilendirilmiş personel ve laboratuvar sorgulanmak üzere deneyleri bir kez daha UGRL (Ulusal Gıda Referans Laboratuvarı)'na karşılaştırma için gönderilmelidir.

PROJE İŞLEYİŞİ VE KAZANIMLAR

- ✓ TGK Sağlıklı Üretim Uygunluk Analizleri GGBS'ye girilmesi ile birlikte öncelikle ambalajlı ürünlerde ÜDTS "Ürün Doğrulama ve Takip Sistemi" (izlenebilirlik) devreye girip entegrasyon sağlandığında denetim sisteminin daha güçlenmesine katkıda bulunacaktır.
- ✓ Üretim ve kullanım suyu, personel, ekipman, yüzey swaplarının alınması ve raporların düzenlenmesi ile resmi kontrolörlerin değerlendirilmesi proje kapsamına zaman içinde dahil edilmelidir.
- ✓ Gıda üreticisi HACCP sistemini kurduğu zaman, üretim uygunluk analizleri doğrulama anlamında yapılacağından, bu durumda son ürünün sağlıklı üretildiğine kanaat edildiğinde, her parti analiz sıklığı yerine örnekleme metoduyla (haftada bir, gün aşırı vb.) numune alımı gerçekleştirilir.
- ✓ Halihazırdaki mevzuatta olduğu gibi STT yedi günden az olan gıdalardan numune alındığı takdirde dağıtım bekletilmez. Analiz sonuçların olumsuz olması geri çekme ve üretimin kısıtlanması/durdurulması gibi önlemler alınır.

SEKTÖREL MALİYET VE KOSGEB DESTEĞİ

KOSGEB

SEKTÖREL MALİYET VE KOSGEB DESTEĞİ

- ✓ Laboratuvar analizlerinin fiyatları hali hazırda olduğu gibi kamu ve özel ayrımı yapılmaksızın GTH Bakanlığınca belirlenmelidir. Liste fiyatı hazırlanırken bütün tarafların kabul edeceği giderler esas alınarak ve numune akışının artışı da değerlendirilerek makul seviyede kar ilavesi gerçekleştirebilen bir yazılım hazırlanmalı ve uygulamaya geçilmelidir.
- ✓ Üreticinin son üründe yaptıracığı TGK Sağlıklı Gıda Üretim Analizi parametreleri için akreditasyon şartı yerine Bakanlık Faaliyet İzni kapsamında olacak şekilde KOSGEB desteğinin %100 olarak verilmesi projenin yaygınlaşmasında önemli teşvik olacak ve tüketicinin sağlıklı gıda tüketimi için altyapının hızlandırılmasında yüksek katkı sağlayacaktır.

Saygılarımızla,

Sağlıklı Gıda Üretim ve Tüketim projesi; MÜSİAD Gıda Tarım ve Hayvancılık Sektör Kurulu Başkanı Yaşar SEKİZKARDEŞ, Bşk. Yrd. Muharrem KAAN, S.K. Yönetim Kurul Üyeleri Ahmet AKYÜZ, Yunus AKSU ve Ahmet ÖZER ile Elazığ/Fırat Üniv. Vet. Fak. Öğ. Üyesi Prof. Dr. Mehmet ÇALICIOĞLU 'nun katkılarıyla;

MÜSİAD Gıda Tarım ve Hayvancılık Sektör Kurulu Danışmanı, Vet. Hekim Dr. Can DEMİR tarafından hazırlanmıştır.